

rendek közé. Így a pálosok, minoriták és premonstreiek is tartottak színelőadásokat ugyanúgy, mint egyes leánynevelő intézetek. Az Egyház nyitottságát mutatja, hogy a vallásos történetek, drámák mellett mind a szerelmes, mind a komikus művek is megjelentek a színpadon.

Az első iskolai előadásra 1534-ben került sor, amit megközelítőleg 10 ezer beemutató követett. Az evangélikus tanintézményekben mintegy 500 darabot mutattak be. Népszerűek voltak a reformátusok és az unitáriusok előadásai is.

A színház sikerességének jó példája, hogy a jezsuita rend feloszlata után az előadások tovább folytatódtak a királyi iskolákban. A színjátszás során a diákok a közéletben való szereplésre is felkészültek, szónoki képességeik kifejlődtek, bátor fellépéssel könnyebben boldogultak a valódi élet színpadán. A latin, vagy más idegen nyelvű előadások a nyelvtanulást is hatékonyan segítették. A 18. században az iskolai színjátszás átalakul, a magyar nyelvű irodalom, az anyanyelvű kultúra terjesztője lesz.

Kiállításunk főszereplői a címlapok, melyek sokrétű funkciót láttak el. A szerző, a cím, a szereposztás, az előadás ideje, helye mellett a szöveget nem értők tar-

talmi tájékoztatása is fontos volt (már említettük, hogy az előadások nyelve – különösen eleinte – nem mindig volt magyar) legfőképpen az evangélikusoknál, akiknek színdarabjai rendszerint nyilvánosak voltak. A legtöbb iskolában egyházi és világi támogatók közös összefogásából jöhettek létre a díszes előadások.

Jellemzően a püspöki székhelyeken volt a legtöbb előadás, és ennek igen jó példája Eger. Az első színelőadás támogatója 1692-ben Fenessy György püspök volt. Elmondható, hogy a püspökök mindig bőkezű támogatói voltak a színjátszásnak. Noha 1773-ban a jezsuita rend feloszlataival Eger városában is megszűnt az iskolai színjátszás, Eszterházy Károly püspök olyan fontosnak tartotta ennek fennmaradását, hogy kezdeményezésére az Universitas épületében is épült színházterem.

A kiállított eredeti könyvekkel, színlapokkal, képekkel és leírásokkal a 17-18. századi egyházi iskolákban folyó nevelésnek egy színes, vidám, ugyanakkor nagyon fontos és elengedhetetlen kellékét szeretnénk bemutatni mind a szakmai közönség, mind a látogatók számára.

Pálos Zsófia Edit

Főegyházmegyei Könyvtár, Eger

SZOMSZÉDOLÁSOK

Május hónapban az EKE képviselőjében két közgyűlésen gyűjthettem tapasztalatokat a könyvtáros szervezetek működéséről, valamint szakmai megbeszélést folytattam dr. Szegő Ágnessel, az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem Könyvtárának vezetőjével.

2014. május 7. – Magyar Könyvtárosok Egyesületének közgyűlése az OSZK-ban.

Márciusi EKE-konferenciánk egyik célja a világi könyvtárosok megszólítása volt. Az MKE ebben támogató partnerként vett részt, a közgyűlésen Bakos Klá-

ra elnöksasszony is hangsúlyosan említette az EKE-vel való kapcsolattartást. A közgyűlési jelentések felvázolták az MKE szerteágazó érdekvédelmi és szakmai tevékenységét, amely az egyházi könyvtárosok munkáját is segíti. A 2014-2020-ra szóló könyvtári stratégia még nem készült el. (Sörény Edina, EMMI vezető tanácsos előadása a témáról az alábbi linken olvasható: <http://mke.info.hu/konyvtarvilag/2013/08/soreny-edina-vezeto-tanacsosnak-az-emmi-konyvtari-osztalya-munkatarsanak-eloadasa-a-va-ndorgyules-kisplenis-ulesen/729/>).

A nyitó előadások (Fekete Leticia, KIM és Boda Gáborné Köntös Nelli, ELTE – előadását ld. Hírlevelünkben) meggyőzően bizonyították, hogy az egyházi könyvtárak sem kerülhetik el a jövőben az önértékelési munkát. Erről a feladatról váci közgyűlésünkön Bálint Ágnes az egyházi könyvtárak szemszögéből tart előadást.

2014. május 15. – Informatikai és Könyvtári Szövetség közgyűlése az OSZK-ban.

A közgyűlés nyitó előadásának Holl András (MTA KIK) a „Könyvtár olvasójegy nélkül” jelképes címet adta. Holl a szabad hozzáférésű (Open Access) tartalmak szolgáltatása, keresése és megőrzése témák köré csoportosította az első sorban tudományos tartalmakra figyelő előadását. Egyre inkább igénylik az olvasók és a támogatók is (pl. PhD-disszertációk, OTKA), hogy a támogatott pénzekre alapuló kutatások eredményei, publikációi szabadon hozzáférhetőek legyenek. A tartalmak keresésében a teljes szövegű, metaadatokkal segített keresések a korszerűek. A hosszú távú megőrzés egyik alapja pedig egyelőre az, hogy a szövegek kereshető PDF-fájlokban legyenek. Hozzátehetnénk: nagy szervezeti, illetve intézményi háttér ajánlott, ahol biz-

tosítva lesz évtizedek múlva is a szerző és a szakember, aki az új technológiákat alkalmazva konvertálja a digitalizált tartalmakat. De sok a kérdőjel még, egyelőre a nyomtatott könyvet lehet a legjobban hosszú távon megőrizni. (Az előadás diái remélhetőleg megjelennek az IKSZ honlapján, és a felsorolt szervezetek, ajánlások, címek onnan letölthetőek lesznek.)

Dr. Fodor Péternek, az IKSZ elnökének jelentése nemcsak a szervezet működésének gazdagságát tárta fel, hanem meggyőzött arról is, hogy érdemes lenne az EKE minél több tagkönyvtárának bekapcsolódnia az országos programokba (ld. pl. az Összefogás; Országos Könyvtárügyi Konferencia).

Az IKSZ közgyűlését levezető alelnök, Ramháb Mária ismét tagja lett az NKA kuratóriumának. Tájékoztatása szerint a folyóiratok támogatása egyre inkább elmozdul az internetes megjelenítés irányába. Így pl. az IKSZ folyóirata, a Könyvtári Levelező/lap sem kapott idénre támogatást, maga a szervezet fogja állni a nyomdai költségeket. Reméljük, hogy az EKE tagkönyvtárai számára is fontos folyóirat papír alapon minél tovább megmaradhat. Külön köszönjük Fülöp Ágnesnek (főszerkesztő, KSH főigazgató) az egyházi könyvtárakra figyelő, eredményeinket publikáló támogatását.

2014. május 14. – Szakmai megbeszélés az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem Könyvtárában.

ORSZÁGOS
RABBIKÉPZŐ-ZSIDÓ
EGYETEM

Dr. Szegő Ágnes, a könyvtár vezetője tájékoztatót az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem Könyvtárában folyó hatalmas állományfeltáró-leltározó munkáról. A feladat nagyságát mutatja, hogy a feltárás során ma már meg lehet becsülni a könyvtár állományát: mintegy 200.000

könyv és bekötött kézirat, 200.000 folyóirat és 45.000 aprónyomtatvány, több ládányi kotta elhelyezését és feldolgozását kell elvégezni. A korszerű Data Matrix technikával kerülnek számítógépes nyilvántartásba a könyvek. A gyűjtemény katalogizálása után a budapesti könyvtár a világ tíz legfontosabb judaika-gyűjteményébe fog tartozni. A könyvtármentési projektet több hebraista, történész, könyvtáros és katekéta segítségével Nagy János Ádám mérnök, ill. Bartha Anita hebraista irányítja. Anyagi

forrásokat kell folyamatosan keresni nemcsak a projekt, hanem a könyvtár napi működéséhez is. Át kell alakítani az egyetemi munkát segítő olvasótermi rendet, működtetni kell az ALEPH-rendszert, létre kell hozni a honlapot stb. Szegő Ágnes a könyvtári munkában felhasználja az egyházi könyvtárakban kialakult informatikai, tárgyszavazási, raktározási gyakorlatot, számít az EKE segítségére és támogatására is.

Hubert Gabriella
elnök

SZERVEZETI ÖNÉRTÉKELÉS AZ ELTE EGYETEMI KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁBAN

A közsféra szervezeteihez hasonlóan a könyvtárakban is egyre gyakrabban merül fel az igény a szervezetek által nyújtott szolgáltatások értékelésére, hatékonyságának felmérésére és az eredmények összehasonlíthatóságára. A hazai könyvtárak önértékelésen alapuló értékelési rendszeréről, a *Minősített Könyvtár cím* és a *Könyvtári Minőségi Díj* adományozásáról szóló OKM rendelet 2010 márciusában jelent meg [1]. A rendelettel létrehozott díj váltotta fel az *Év könyvtára* díjat, amelyet az egykori OKM Könyvtári Osztálya és a könyvtáros szakmai szervezetek (Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Informatikai és Könyvtári Szövetség) kezdeményezésére 1996-ban hirdettek meg először, a korsze-

rű működési formákat, a minőségfejlesztési programok eredményeit alkalmazó, magas szintű könyvtári szolgáltatásokat nyújtó könyvtárak elismerésére. [2]

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Szenátusa által 2007-ben elfogadott minőségfejlesztési programjában vállalta, hogy a minőségfejlesztési eljárásokat kiterjeszti valamennyi szervezeti egységére, így a könyvtárakra is. 2008-ban az Egyetemi Könyvtár vezetésével, az egyetem Minőségirányítási Bizottságának támogatásával alakult meg a *K21 Könyvtári minőségfejlesztési program*, melynek legfőbb célja a minőségmenedzsment modern eszköztárának – az intézményi stratégiához illeszkedő – alkalmazása és